

Рекомендації щодо моніторингів додержання соціальних прав військовослужбовців, задіяних у заходах через ускладнення ситуації на українсько-білоруській ділянці держкордону

02/12/2021

ВАЖЛИВО! Ураховуючи, що місця постійної або тимчасової дислокації підрозділів зазначених відомств, як правило, є режимними об'єктами і переважно знаходяться у віддаленій місцевості, моніторинг проводиться за участю визначених представників командування/керівництва ОМ. При цьому супроводжуюча особа перебуває разом із моніторинговою групою або на постійному контакті з членами групи. Для забезпечення безпеки членів моніторингової групи їх переміщення по території ОМ та навколо неї без супроводжуючої особи є небажаним. У разі виникнення екстреної ситуації під час візиту керівник моніторингової групи повідомляє представника Уповноваженого за напрямом.

Питання моніторингу

Умови розміщення особового складу підрозділів.

Правила розміщення, повсякденна діяльність і побут військовослужбовців регламентуються Статутом внутрішньої служби Збройних Сил України, дія якого поширюється і на особовий склад інших військових формувань та правоохоронних органів спеціального призначення.

- **обладнання місць тимчасової дислокації підрозділів індивідуальними чи груповими наметами, вагончиками, тимчасовими чи стаціонарними спорудами тощо для відпочинку та проживання особового складу;**
- **облаштування місць проживання особового складу місцями для відпочинку (ліжками, лежачками тощо), а також постільними належностями (матраци, ковдри, постільна білизна);**
- **облаштування району дислокації підрозділів місцями для вмивання, відхожими місцями та смітниками;**
- **наявність засобів обігріву місць проживання (відпочинку) особового складу (буржуйки, теплогенератори тощо), а також наявність запасів твердого палива для буржуйок (пічок) чи палива до генераторів;**
- **налагодження гарячого харчування особового складу підрозділів: організація підвезення та зберігання продуктів; наявність достатньої кількості польових кухонь, посуду, води для технічних потреб, а також питної води для приготування їжі та потреб особового складу;**

- дотримання у місцях тимчасової дислокації підрозділів заходів пожежної безпеки.

Для розміщення особового складу в спальних приміщеннях відводиться площа з розрахунку 2,5-4 кв. м на кожного військовослужбовця.

Ліжка у спальних приміщеннях розставляються так, щоб біля кожного з них чи біля двох зсунутих разом лишалось місце для тумбочок. Ліжка повинні бути однаковими (стандартними) і розставляються не ближче 50 см від зовнішніх стін. Ліжка у спальних приміщеннях можуть бути розміщені в один або два яруси.

Умивальники обладнуються з розрахунку один кран на 5-7 осіб, душова обладнується з розрахунку один кран (душова сітка) на 15-20 осіб.

За відсутності водопроводу в опалюваних приміщеннях встановлюються наливні умивальники, вода в них має бути цілодобово.

Туалети обладнуються з розрахунку одна кабіна з унітазом (очком) та один пісуар на 10-12 осіб. Туалети необхідно утримувати в чистоті, своєчасно дезінфікувати, забезпечувати їх вентиляцію та освітлення.

У разі розміщення у польовому таборі військовослужбовці сержантського (старшинського) складу взводів розміщуються у своїх підрозділах. Головний сержант бригади, головні сержанти батальйонів та рот, разом із сержантами із матеріального забезпечення (старшинами) рот, розміщуються в окремих наметах.

Військовослужбовці офіцерського складу, а також військовослужбовці-жінки розміщуються в окремих наметах, з розрахунку 1 намет на 3 особи.

Для опалення наметів на кожну ніч призначаються окремі військовослужбовці, які стежать за опаленням і повинні пройти інструктаж з вимог пожежної безпеки і беззаперечно дотримуватися їх.

Ліжка та нари встановлюються так, щоб ширина проходів між ними і вільного місця навколо печей була не меншою 1 м.

Для електричного освітлення наметів використовується провід з подвійною гумовою ізоляцією. У разі газового освітлення ліхтарі підвішуються на дроті до основного стояка на відстані не ближче 70 см від полотна намету.

Курити дозволяється в спеціально відведених та обладнаних місцях. Місця для куріння та розпалювання вогнищ обладнуються не ближче ніж за 15 м від наметів та дерев.

Зовнішні туалети влаштовуються з водонепроникними вигрібними ямами не ближче 100 м від жилих приміщень, їдалень і пекарень.

Доріжки до зовнішніх туалетів уночі освітлюються.

Місце стоянки техніки обладнується не ближче ніж за 50 м від наметів.

Навколо стоянки техніки повинна бути протипожежна смуга завширшки 2 м.

Забезпечення харчуванням (гарячою їжею), зокрема складу добового наряду та варту здійснюється за нормою № 1 - загальновійськова відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 29 березня 2002 року

[№ 426](#) «Про норми харчування військовослужбовців Збройних Сил України, інших військових формувань та осіб рядового, начальницького складу органів і підрозділів цивільного захисту та Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації».

Проміжок між харчуванням особового складу не може перевищувати 7 годин. Після обіду протягом не менше 30 хвилин заняття не проводяться і роботи не виконуються.

Похідні кухні встановлюються на відстані 10 м від хвойних дерев, 25 м - від наметів. Майданчики для кухонь у радіусі 5 м очищаються від моху, чагарнику та іншого рослинного покриву. Попіл з кухонь виноситься в ями, заливається водою і засипається піском.

Організація банно-прального забезпечення особового складу.

Особовий склад повинен митися у лазні не рідше одного разу на тиждень, а кухарі і пекарі, крім того, щоденно приймати душ. Механіки-водії (водії) та інші військовослужбовці, робота яких пов'язана з експлуатацією та обслуговуванням озброєння, бойової та іншої техніки, приймають душ у разі потреби.

організація медичного забезпечення особового складу, зокрема наявність в місцях тимчасової дислокації медичних працівників, медичної апаратури та медикаментів для надання невідкладної медичної допомоги, наявність санітарного транспорту. Опрацювання шляхів евакуації особового складу, який потребує кваліфікованої медичної допомоги.

забезпечення місць дислокації особового складу підрозділів належним освітленням (генератори, акумулятори, керосинові лампи тощо) та засобами зв'язку;

Облаштування місць безпосереднього несення служби:

- забезпечення особового складу необхідним інвентарем на час несення служби (водонепроникні плащі, тулуби, гумові чоботи, валянки відповідно до погодних умов);
- забезпечення особового складу на час несення служби електричними ліхтарями та засобами зв'язку;
- наявність у місцях несення служби місць обігріву та накриття від опадів;
- організація харчування в місцях несення служби особовим складом (наявність сухпайків чи організація доставки їжі в термосах, наявність посуду тощо).
- забезпечення особового складу службовим транспортом для доставки до місць несення служби (наявність палива для вказаних потреб).

Алгоритм перевірки об'єкта моніторингу (ОМ)

На початку моніторингу під час спілкування з командиром (начальником) ОМ керівник моніторингової групи має вчинити такі дії:

- надати йому для ознайомлення своє службове посвідчення та доручення на проведення моніторингу;
- повідомити про мету і порядок проведення візиту, склад моніторингової групи, дотримання умов конфіденційності щодо інформації, отриманої під час візиту;
- попередити командира (начальника), що група здійснюватиме інтерв'ювання особового складу ОМ. Також попередити, що таке інтерв'ювання буде конфіденційним, тобто за умови унеможливлення підслуховування бесіди командуванням ОМ;
- поінформувати, що під час перевірки група буде користуватися фото-, відеоапаратурою для фіксації умов проходження служби особовим складом;
- визначити час і порядок підбиття підсумків моніторингового візиту.

Після цього моніторингова група починає огляд території й об'єктів ОМ та вибірково інтерв'ює особовий склад.

Інтерв'ювання військовослужбовців/осіб рядового і начальницького складу ОМ

Інтерв'ювання особового складу необхідно проводити конфіденційно (без інших військовослужбовців чи представників командування).

Виняток може бути тільки у разі якщо:

- військовослужбовець не має можливості (через обов'язки служби чи з інших причин) залишити приміщення. Тоді інтерв'ювання може відбуватися за присутності інших осіб, але за умови, що інші військовослужбовці не будуть чути розмову;

- військовослужбовці звернулися до члена моніторингової групи з колективним зверненням та виявили бажання спільно взяти участь в обговоренні порушених питань.

Якщо особа перебуває сама в приміщенні, доцільно зустрітися з нею безпосередньо в цьому приміщенні. Якщо в приміщенні перебуває кілька осіб, потрібно попросити командира підрозділу організувати вільне приміщення для інтерв'ювання військовослужбовців.

Необхідно попередньо вирішити, хто з членів моніторингової групи буде інтерв'ювати військовослужбовця, а хто нотуватиме інформацію.

Перед тим, як розпочати інтерв'ювання військовослужбовця, члени моніторингової групи мають назвати себе (своє ім'я, прізвище, посаду). Поінформувати військовослужбовця, що інтерв'ювання відбувається на умовах конфіденційності за відсутності командування підрозділу.

Доцільно уточнити в особи, чи є в неї скарги на умови служби, організацію харчування, стан здоров'я, а також повноту доведення визначених видів забезпечення.

Чи вживає військовослужбовець якісь ліки на постійній основі і чи є в нього необхідний запас ліків на час перебування в частині. Якщо скарги є, запитати, які саме, і чи зверталась особа до командування з відповідною скаргою. Яка була реакція на скаргу?

Після проведення інтерв'ю подякувати особі за використаний час.

Після кожного інтерв'ю обов'язково зробити кількахвилинну перерву, протягом якої передивитися зроблені записи і занотувати інформацію, яку не встигли занотувати під час спілкування.

Виділити інформацію, що вказує на порушення прав особи, інтерв'ювання якої відбувалося, а також інформацію, що потребує додаткової перевірки шляхом ознайомлення з відповідною документацією.

Після проведення моніторингового візиту група має обов'язково зустрітися з керівником ОМ для підведення підсумків.

Під час зустрічі необхідно довести керівнику ОМ попередні результати візиту, повідомити про виявлені порушення, запропонувати (за необхідності) керівництву ОМ надати пояснення з приводу допущених порушень, а також надати командуванню рекомендації щодо можливих шляхів їх усунення.

